

עין משפט נר מצוה

בד א מיי' פייב מ'גל' שגנות הלם א מתנ עשן רח:
בוח ב מיי' פייב מ'גל' שולח מקדש הללו א נותני' מ'גל' פת המזירה אן מתנ לאין דש:

סמל מדינת ישראל

רבינו חננאל

אמר מדבר גופיה נשמעיה דגמר מדבר דוקן ממוא. דכתיב כי יפלא ממך דבר מה להלן דבר ולא כל הנוף אף בהוראה דבר ולא כל הנוף והכי תניא בחספת' הורו לבטל במקצת ולקיים מקצת הרי אלו חייבי' שני' דבר נאמר כאן דבר נאמר להלן דבר מה דבר האמור להלן מקצתו ולא כולו אף האמור כאן מקצתו ולא כולו אהת אומר מקצתו ולא כולו וא אינו אלא כולו מיל' בין דם לדם ולא כל דם בין דין לדין ולא כל דין בין דגם לבני אדם (א' ב' ונבא' גונא מפרש בסוף פ' אלו הן ונתחנן (י"פ) אמר רב יוחנן אמר שמואל לעולם אין ביד' חייבין דש יחיד ברבי שני הצדיקין מורין דא פי' שהוה מרבי' דחכמי' אבל צדיקין מורין בי פטור' מאי טעמא זיל קרי בי רוא. כלומר אין אלו ארזין להוראה ושנגנן קרובין למדינן אצל הוראה שהיה להן להמיר ולא למיר. ואותיבנא מפתני' א נמי במרייתא יש נדה בתור' אבל אבא על שומרת' אה (פסוה) אפאמי' והא כתיב יהיה לה למיר' שהיא [ספרת] אחד אלמ' (תל') [דכתיב] ויהי וזה מכשכב ודחה יהיה לה וכל הכלי אשר תשגב עליו [טמא] [יהיה] ונתיב בסיפריא (פסח) מנין שהיא משמרת אחד לאחד תל' [טמא] יהיה יכול כשם שהיא משמרת אחד לאחד כן תשמר על שני. ודין הוא מה אם הוב שאינו סופר אחד לאחד דפסי' שבעה לכ'. ובה שהיא ספרת אחד לאחד אינו דין שושמיר שני לשני תל' יהיה לה אין לה אלא יום אחד. ודחינן מנתי' כגון דהדור דכורכרה אסירא השומרי' יום כגנר יום ששאל כורכרה שרי' ואקשנין שרי' כורכרה נמי בהריא כחב משכבי' אשה דלמנא תרתייהו ופריקנן כגון דאמר' נמי כירא הוא דאסיר בשומרת' יום כגנר יום אכל תעראה שריא ודחינן [האן] ספרא דהוראא בהריא כתיב בה תא מקורה הערה. ודחינן למימר כגון דאמר תעראה בשומרת' יום כורכי' אסירא בשלא כורכרה שריא. אקשנין אי הכי נדה נמי כלומר מאי נקטא שומרת יום בודה גופא יכילנא לומר כורכרה הוא דאסירא דכתיב מקורה. ופריק' דאמר' לה כתיב תעראה באשה ויהי כותב פי' דכתיב איש אשר ישכב את אשה את דוד ונלה את ערוהה את מקורה הערה וגו' אבל בשומרת יום כגנר יום לא נמוחת לזעזועת בה אפי' כורכרה. אי בעית תימא לעולם דשור' גמר כירא כורכרה בשומרת יום בודה אקשנתה ווא כתיב יהיה לה לא פליגי עליה (מא' הווא) [מיתה] אמר' ובה אינה אסור' אלא ביום כורכרה כל פי' איהו טומאה אבל כילות שריא. פי' קייל ולא קמבענא ובה אלא ספון לנתיח דכתיב על נדחה. שהא כיון דהות דם יום ה' דבעיא לנטורי' ט' וקשור' ט' דמיך קייל פלג יומא בהותא טעמא דאמינא. והיינו דקתי' נתא שומרת יום. ואי קשיא לך מאי אפי' ובה (הם) [אין] הכי נמי (מא' הווא) [מיתה] כיון דתני ש' נדה הוואה קיט' איסורא דמיך לנדה ואילו קביעת' ובה בהר הכי אחי' ואת שפע יתי שבת

ו"ש ו"מ. דדרשי' מרי קהל לג"ש ולא אייתר חד להוראה תלויה צבית דין אס כן הוראה תלויה צבית דין מנא לכו: **מעניי העדה נעששה לשגגה**. נעששה לשגגה על ידי אחריס' דהיינו על ידי הוראת ב"ד דהוראה תלויה צבית דין: **רנא אמר כי לנל העם כשגגה**. שיהו כולם תלוין כשגגת הקהל וב"ד דהוראה תלויה צב"ד ומעשה תלו צקהל: **הוא אמינא אפי' מיעוט**. מטלו מצינאין פרי: **הוא אמינא ציט דין כסדי רונא**. ולא יהו מצינאין פרי עד שיעשו ציט דין עס הלצור דליצעי לציט מצי כסא מעיני הקהל⁽¹⁾ וכמיצ צעגודת כוכביס והיה אס מעיני העדה: **אכל חד שצט דליכא רונא לא**. והוא הדין לשנים או שלש צצטיס: **רבי שמעון סמניא כני**. פרי לכל שצט ושצט ופר לציט דין: **אי כהוראס ציט דינו רבי שמעון לוי לוי**. דהא לא מיימר ליה (לא) קהל להוראס ציט דינו: **אלא לאו רבי יסודס היא**. וקמני מה הן מצינאין פרי אחד אלמא לא מייחו שאר צצטיס כהדיס: **אמרי רבא כמאי עסקינן וכו'**. ומנא קמא **כדי שצטנן בן אלעזר הוא ורבי שמעון** דלמר שני פריס קסדר פרי לכל שצט ושצט דשצט א' איקרי קהל כגון שחטאו שצנה צצטיס והן רופן של קהל דכי הוה רונא כגנברי ורונא כשצטיס הוא דמציא פרי לכל שצט ושצט ופר לג"ד **אכל היכא דליכא ששה והן רונא או שצנה וליני רונא כיון דלאו רונא כגנברי ורונא כשצטיס כחד שצט דנו ומצינאין פרי אחד ופר לג"ד: איצטאי לנו שצט אחד שעשה כהוראס ציט דין פגדול רנא שמעון מי מייסו**. פרי או לא מי אמרינן כי אמר ר' שמעון לחייב על כל קהל וקהל דשצט אחד איקרי

הורו בית דין פרק ראשון הוריות

קהל כגון שחטאו שצנה צצטיס דהוו רופן אכל היכא דליכא רונא כיחד דמו ופטויריס דיחד נעששה כהוראס ב"ד פטור או דלמא כיון דסבידנא ליה דשצט אחד איקרי קהל לא שנה שצט אחד ולא שנה שצנה מצינאין פרי לכל שצט ושצט ופר לג"ד: **אלא הכא כמאי עסקינן כגון שחטאו ששה וכו'**.

דמצינאין רוב רונא כל דהו קאמר דמצינאין פרי ופר לג"ד: **אלא לאו רבי שמעון**. וקמני שצט אחד חייב על הוראס ציט דין הגדול אלמא כי אמר שצט אחד איקרי קהל אפי' כי מטא שצט אחד כמרובין דמו ומצינאין פרי ופר לג"ד והכי סבידא ליה לרבי שמעון פרי דהיכא דליכא רונא כגנברי ורונא כשצטיס מצינאין פרי לכל שצט אכל היכא דחטאו ששה והן רופן או שצנה ואין רופן כשצט אחד דמו ומצינאין פרי לציט דין מדקמני מה הן מצינאין וכו' ולא מתוקמא רישא אלא כדכי שמעון בן אלעזר כגון שחטאו ששה וכו' וקאמר רבי שמעון שני פריס פרי לכו ופר לציט דין: מדכמיצ קהל יהודה אלמא דשצט אחד דליכא איקרי קהל: **ורלמא שאני שצט יסודס והוא עמיס ביזושלס שצט צנינין**. ושני צצטיס הוה דלקרי קהל אכל שצט אחד לא: **אלא מהכא סניי מפדן והסבידין ומספין קלסל מעיס וגו'**. והיכא אמר ליה הכי דכמיצ⁽²⁾ ויכל אלהיס אל יעקב עוד כגזרו' מפדן ארס וגו' וכמיצ⁽³⁾ ויאלר לו אלהיס אני אל שדי פרה ורנא גוי וקהל גויס דיה' ממך וגו': **מאן הוה אפילדי לוי כסהי' שעשא**. כלומר מאן הוה עמד למילד הויא שעשא צנינין ושמע מניה דקאמר ליה רחמנא השמא מתיליד לך קהל אחרינא: **י"א צצטיס לא**. בתמיהה והא אמרת דשני צצטיס איקרו קהל יהודה וצנינין אלא וזאי הכי קאמר ליה דהשמא מתיליד לך קהל אחרינא אלמא שצט צנינין לבדו איקרי קהל: **הכל**

מושמו חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אף על פי שאינו רובו של קהל מביאין פרי תא שמע רבי יהודה אומר שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ושאר כל השבטים פטורין ובהוראת ב"ד הגדול אפילו שאר שבטים חייבים שמע מינה אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני ועשה אותו השבט על פיהם אותו השבט חייב ושאר כל השבטים פטורין למה לי למיתנא ושאר שבטים פטורים הא תנא אותו השבט חייב וכיון דתנא אותו השבט חייב ממיילא ידענא שאר שבטים פטורין אלא הא קמשמע לן דבהוראת בית דינו הוא דשאר שבטים פטורים אבל בהוראת ב"ד הגדול אפילו שאר שבטים חייבין שמע מינה איבעיא להו שבט אחד שעשה בהוראת בית דין הגדול לרבי שמעון מי מייית או לא תא שמע מזה הן מביאין פרי אחד רבי שמעון אומר שני פרים (במאי עסקינן אילימא שחטאו שבעה) שני פרים שמונה פרים בעי אלא דחמא שבט אחד ובמאי אילימא בהוראת בית דין רבי שמעון לית ליה אלא בהוראת בית דין הגדול ותסבירא תנא קמא מני אי רבי מאיר הא רובא בעי אי רבי יהודה שאר שבטים נמי מיייתו (אלא) הא מני רבי שמעון בן אלעזר היא וכדתניא תא שמע וחכמים אומרים לעולם אינו חייב אלא על הוראת בית דין הגדול ⁴מאן חכמים אילימא רבי מאיר רובא בעי אלא לאו רבי שמעון היא שמע מינה ורבי יהודה ורבי שמעון⁵ אשבט אחד דאקרי קהל מנא להו אמרי דכתיב ⁶ויעמד יהושפט בקהל יהודה וירושלים⁷ (נבח חצר בית ה') החדשה ימאי חדשה א"ר יוחנן ישחידשו דברים אמרו טבול יום אל יכנס במחנה לויה מתקין לה רב אחא בר יעקב כמאי דלמא שאני ירושלים דהוה נמי בנימין אמר רב אחא בר יעקב דכתיב ⁸ויאמר אלי' הגני מפקד והרבייתך ונתתה לקהל עמיס וגו' מאן אתיליד ליה ההיא שענתא צנינין ש"מ ה"ק רחמנא מתיליד לך השתא קהל אחרינא א"ל לא שבת לרב כהנא דלמא הכי קא"ל רחמנא לבי מתיליד לך בנימין אויה דהווי ⁹א"ל בשבטם דמתקרייתא קהל א"ל אלא שנים עשר שבטים איקרו קהל אחד עשר שבטים לא איקרו קהל ו"תנא ר"ש אומר מה תלמוד לומר ⁵ופר שני בן בקר תקח לחמאת אם ללמד שהם שנים והלא כבר נאמר ⁶ועשה את האחד חמאת ואת האחד עולה לה' [אלא] יכול [תהא] נאכלת חמאת ללוים ת"ל ופר שני שני לעולה מה עולה לא נאכלת

^[דרוש]

^[דרוש]

^[דרוש]

מיעני ליה דליירי גו' צצטיס: כגון שחטאו ששה שבטים והן רופן ב'. תימא א"כ מ"ט דרבי שמעון דלא מתיצ אלא פרי אחד הא לא אשכחן דפליגי ארי' יהודה אלא דבעי נמי פרי לציט דין אכל מודה מיוס לרבי יהודה דשצט אחד איקרי קהל: הגני מפקד והרבייתך וגו'. תימא דשצין קהל דלמר הק"ס ליעקב גוי וקהל גויס יהיס ממך:

חייבין אלא על הוראת ב"ד הגדול בלבד ומדקמני חכמים מסתמא מכלל רבנן בני פלוגתייהו דרי' יהודה ר"ש בכלל ולקמן מוכח דדוקא ר"ש היא ולא רימו: ויאמר עד דאיכא שני שבטים דהתם שבת יהודה ובנימין והן כותב קרא (דתי' [דכתיב] בקהל יהוד' וירושלם') [וירושלים] היינו שבת בנימין שהיתה העיר בחלק בנימין כדמוכח בפ' איהו מקומן (דף נד.) אלא אמר רב אחא בר יעקב מחבא הנני מפרך והרבייתך ונתתין לקהל עמיס. תימא דמייית הוא קרא דליכא למשמע מניה דח"ל לאתווי מחוהור קרא דכתיב גוי וקהל גויס יהיה מנך כי זה הפסוק נאמר על לידת בנימין לבד ומתאי קרא מייית בירושלמי כל שבת ושבת קרי קהל שזאמר גוי וקהל גויס יהיה מנך ועינין אל נולד בנימין ומה שפי' רש"י בריחי יעקב ונתתין לקהל עמיס בשתי שפירוי לצאת ממני קהל ועימיס לפי שאמר [ולן] גוי וקהל גויס על פי אמר גוי לא על בנימין כשהוא אומר וקהל גויס היה שנים אומר לבד מבנימין ושבו אל נולד לי בן אלא שנתתי א' משבטי לחילק ומעשה אותה מתנה אני נתן לך. מה שכתוב כשהוא אומר וקהל גויס היה שנים דמשמע דיש לי בן אלא שנתתי א' משבטי לחילק ומעשה אותה מתנה אני נתן לך. מה שכתוב כשהוא אומר וקהל גויס היה שנים דמשמע דיש לי בן אחרים לבד מבנימין לא מוקהל דקדוש דיע' אבנימין קאי דהא מוכח מני' רבא דשבט א' איקרי קהל אלא מניס (קא' דקדושי:

מסורת הש"ס

- (א) ב"ש מכא שחא טעוט סופר,
- (ב) ונל' ב' ע"ש, (ג) וספורין סופר,
- (ד) וספסח' פ. מנחת סו',
- (ה) ונל' ביהה ה' לפני החזקר,
- (ו) ספסח'ס לז' וימות: ו וחס' ב' ע"ש,
- (ז) מ"כ פסח' ויקהל' (ח) ויקהל' ד',
- (ט) כחלש'ס לה' (י) וסס',

סמל מדינת ישראל

תורה אור השלם

- והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פרי בן קָהָל אחד לעלה לריח נחתו לוי ומנחתו והכבו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטות:
- ונתחל לכל עדת בני ישראל ולגר וקר בחובם כי לכל העם בשגגה: במדבר טו טו
- ויעמד יהושפט בקהל יהודה וירושלם בבית ה' לפני הַקֹּדֶשׁ: דברי הימים ב כ ה
- ואמר אלי' הגני מפקד ונתתיה את ומנחתו לקהל עמיס ונתתיה את ואתר' ואתא לךְוַדְּךָ אַתְרֵךְ אַתּוּת בראשית חמ ד
- וַיִּקְרָא פֶּר בֶּן קָהָל וּמִנְחָתוֹ סֵלַת בַּלְבִּיקָהּ בַּשָּׁעֵר וּפֶר שֵׁנִי בֶן קָהָל לַחֲטָאת: במדבר ח טו
- והלויס יסבמו את ידויהם על ראשי הַקֹּדֶשׁ וַעֲשִׂה אֶת אֲקָדָתָהּ וְתָאָת אֶת־אֲקָדָתָהּ עַל־הָ לֵי לַכֹּפֶר על הַלֹּהִים:

סמל מדינת ישראל

מוסף רש"י

ויעמד יהושפט. אלו ה' יסע וסכרי שקלל מנומלס צדיקיס, דכתי' היסמ' (יבמות א'). החרשת' א' היס', וקרי לה מוסא מפני מוסמ' שחידשו וסכספו על קדושתו כי מוס ואמנו טבול יום אל יכנס לה (ספסח' (ב) א': שחידשו נה סכלומיס (בכמים דב'). במחנה דלית. כהר' סלס' (יבמות ז').

סמל מדינת ישראל

תוספות הרא"ש

אמר אביי אמר קרא (והיה אם מעיני העדה) נעשתה לשגגה עד שתעשה שגגה על ידי אחרים דפשטי קרא מעיני העדה א"ל קאי אביד' מולא כתיב ונעלם מעיני העדה אלמא משמע דאציבורא קאי. ומי' מדכתיב נעשתה לשגגה ולא כתיב ועשו העדה בשגגה. אלמא ששעשתה שגגה על ידי אחרים שהיוו להם דוחר. ורבא אמר אמר קרא כי לכל העם כשגגנה. דרשמע שכל ישראל שני בדרב וביד' בכלל כל העם הם ובשגגת מעשהה אי אפשר לכלול בית דין עם הצבור דהא אמרי' בסמוך מדכתיב נעשתה לשגגה מפני' ביד' ששגגת מעשהה אלא ע"כ שגגת מעשהה דכתיב בביד' בשגגת הוראה איירי: ח"ל כי שמענא ליה לה' יהודה ו' בשבטו ולא כמי שכתבו בביבתיס פפריס כי שמעני' ליה לרבי יהודה ב' שבטים דאף אשהה כמציא ליה מושו' דלא תני ר' יהודה לעיל גיורי' אלא ב' שבטים ומסתבר למימר דדוקא רובא הוא דגזרי למעוטי' ומסוט דמבעיא ליה אן כשבט א' טעו לכתוב ב' בשבטים וליחא דרשמע דא' עד ו' שבטים קאי איבעי: ובמאי א"ל בהוראת בית דין ריש ליל. פרש"י ז"ל דהא לא מתייר ליה קרא לעיל להוראת ביד' אחי' דרשי ראהו היא דתלמודא קא דרשי לעיל הני קהלי אליבא דאינהו דתנאי ודרשי לכל תנא ותנא לפוס מאי דרשמעי' ליה בקרא ההוא תנא ואי לאו דרשמעי' ליה תנאי אינם

שמעון פטר שבט שעשאר בהוראת ביד' הוי מצי למימר דריש סבר כו' יהודה דרדישי ח' דלדרשא זו זו הכי דרדישי ליה ו' יהודה אלא דראי אחי' קא סמוך דקתני במתניתין וזכאי' אינם חייבין אלא על הוראת ב"ד הגדול בלבד ומדקמני חכמים מסתמא מכלל רבנן בני פלוגתייהו דרי' יהודה ר"ש בכלל ולקמן מוכח דדוקא ר"ש היא ולא רימו: ויאמר עד דאיכא שני שבטים דהתם שבת יהודה ובנימין והן כותב קרא (דתי' [דכתיב] בקהל יהוד' וירושלם') [וירושלים] היינו שבת בנימין שהיתה העיר בחלק בנימין כדמוכח בפ' איהו מקומן (דף נד.) אלא אמר רב אחא בר יעקב מחבא הנני מפרך והרבייתך ונתתין לקהל עמיס. תימא דמייית הוא קרא דליכא למשמע מניה דח"ל לאתווי מחוהור קרא דכתיב גוי וקהל גויס יהיה מנך כי זה הפסוק נאמר על לידת בנימין לבד ומתאי קרא מייית בירושלמי כל שבת ושבת קרי קהל שזאמר גוי וקהל גויס יהיה מנך ועינין אל נולד בנימין ומה שפי' רש"י בריחי יעקב ונתתין לקהל עמיס בשתי שפירוי לצאת ממני קהל ועימיס לפי שאמר [ולן] גוי וקהל גויס על פי אמר גוי לא על בנימין כשהוא אומר וקהל גויס היה שנים אומר לבד מבנימין ושבו אל נולד לי בן אלא שנתתי א' משבטי לחילק ומעשה אותה מתנה אני נתן לך. מה שכתוב כשהוא אומר וקהל גויס היה שנים דמשמע דיש לי בן אלא שנתתי א' משבטי לחילק ומעשה אותה מתנה אני נתן לך. מה שכתוב כשהוא אומר וקהל גויס היה שנים דמשמע דיש לי בן אחרים לבד מבנימין לא מוקהל דקדוש דיע' אבנימין קאי דהא מוכח מני' רבא דשבט א' איקרי קהל אלא מניס (קא' דקדושי:

סמל מדינת ישראל

^[דרוש]

^[1] וי'ל דשט נני מתיי' קר' י'ש דדכר דכר לענין מלמא לחיטת' (צ' ע' בפרי' כשנת שס

